

Folketingets Ældreudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
post@sm.dk
www.sm.dk

Sagsnr.
2023 - 986

Doknr.
666768

Dato
22-02-2023

Folketingets Ældreudvalg har d. 26. januar 2023 stillet følgende spørgsmål nr. 12 (alm. del) til ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Kirsten Normann Andersen (SF).

Spørgsmål nr. 12:

"Kan ministeren bl.a. i forlængelse af artiklen "Sarahs sosu-mareridt - Beboer smurt ind i afføring" bragt i Ekstra Bladet den 17. januar 2023 oplyse, hvordan pårørende, de berørte kommunalbestyrelser og Styrelsen for Patientsikkerhed bliver gjort bekendt med indberetninger om plejesvigt på private plejehjem, herunder orienteres om hvordan ledelsen sikrer, at der følges op på evt. kritisable forhold?"

Svar:

Det er virkelig trist at høre om problemer i vores ældrepleje, som dem der skitseres i den artikel, spørgeren henviser til. Vores ældrepleje skal være baseret på faglighed samt gode og tillidsfulde relationer mellem den ældre og plejepersonalet. Ældre skal have en alderdom med livsglæde, nærvær og selvbestemmelse, og vi skal alle kunne være trygge ved, at der er den rette hjælp og omsorg, når man ikke længere er i stand til at klare sig selv i hverdagen.

Vi har derfor i lovgivningen nogle konkrete ordninger, som skal beskytte vores ældre mod svigt. Disse gælder også for plejen til de ældre, som benytter deres frie valg til at flytte ind på et privat plejehjem – det vil sige et friplejehjem. Jeg vil derfor kort redegøre for reglerne om tilsyn med friplejeboliger samt reglerne om registrering og indberetning af magtanvendelse.

Kommunernes tilsyn

I serviceloven er der regler om kommunernes tilsyn med friplejeboliger:

Det følger af servicelovens § 151 a, at pligten til at følge op på enkeltsager og føre tilsyn med friplejeboliger påhviler kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor friplejeboligerne ligger.

Som led i tilsynsforpligtelsen skal kommunalbestyrelsen hvert år foretage mindst ét uanmeldt tilsynsbesøg i friplejeboligerne. Tilsynet omfatter indsatsen over for de lejere og beboere, der modtager kommunale serviceydelser. Tilsynet må ikke varetages af friplejeboligleverandører eller personer, der udfører opgaver for den friplejeboligleverandør, som tilsynet omfatter.

Som led i hvert tilsynsbesøg skal kommunalbestyrelsen sikre, at den service, der generelt leveres i friplejeboligbebyggelsen, er i overensstemmelse med friplejeboligleverandørens certifikation.

Det følger endvidere af servicelovens § 151 b, at hvis kommunalbestyrelsen ved tilsynsbesøget i friplejeboligerne konstaterer, at borgeren ikke modtager den hjælp, som denne efter afgørelsen har krav på, skal kommunalbestyrelsen orientere borgeren og den kommune, der har truffet afgørelse efter denne lov, hvis denne ikke er identisk med beliggenhedskommunen.

Kommunalbestyrelsen kan meddele friplejeboligleverandøren de påbud, som er nødvendige for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen. Kommunalbestyrelsen skal meddele friplejeboligleverandøren, at undladelse af at levere hjælpen i overensstemmelse med afgørelsen kan medføre indberetning til Sundhedsstyrelsen. Hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer påbuddet, indberetter kommunalbestyrelsen straks forholdet til Sundhedsstyrelsen.

Det følger herefter af friplejeboliglovens § 93, stk. 1, nr. 4, at en friplejeboligleverandørs certifikation kan tilbagekaldes af Sundhedsstyrelsen, hvis friplejeboligleverandøren ikke efterkommer kommunalbestyrelsens påbud efter serviceloven.

Styrelsen for Patientsikkerheds ældretilsyn

Ud over kommunernes tilsyn med friplejehjemmene, så omfattes disse også af det ældretilsyn, som Styrelsen for Patientsikkerhed varetager i medfør af servicelovens §§ 150-150 d:

Styrelsen for Patientsikkerhed skal herefter føre tilsyn med den personlige hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens §§ 83-97, som ydes på de registreringspligtige kommunale og private enheder – dette omfatter også friplejeboliger.

Styrelsen for Patientsikkerhed skal gennemføre tilsynet ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko for, at den personlige hjælp, omsorg og pleje ikke har den fornødne kvalitet. Styrelsen for Patientsikkerhed skal ligeledes på baggrund af en begrundet mistanke gennemføre tilsyn, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den fornødne kvalitet af den personlige hjælp, omsorg og pleje i en enhed.

Bliver Styrelsen for Patientsikkerhed bekendt med overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i forbindelse med tilsyn, skal styrelsen orientere friplejeboligleverandøren og beliggenhedskommunen.

Styrelsen udarbejder en tilsynsrapport efter hvert tilsynsbesøg. Tilsynsrapporten bliver gjort offentlig tilgængelig både på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside og på friplejeboligleverandørens hjemmeside og skal også gøres umiddelbart tilgængelig på friplejehjemmet. Styrelsen kan endvidere give påbud om krav til den social- og plejefaglige indsats eller om midlertidigt at indstille driften af den social- og plejefaglige indsats helt eller delvis.

Hvis man som eksempelvis medarbejder eller pårørende er bekymret for kvaliteten af den pleje eller omsorg, der ydes, kan man indgive en bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed, som derefter vil

undersøge, om mistanken er begrundet eller ej. Hvis mistanken er begrundet, går styrelsen videre med sagen og iværksætter de nødvendige tiltag.

Registrering og indberetning af magtanvendelse

Jeg kan endvidere oplyse, at der efter serviceloven er pligt – også for friplejeboliger – til at registrere og indberette anvendelse af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Det fremgår således af servicelovens § 135 a, at indgreb, som eksempelvis fastholdelse samt låsning af døre til en beboers bolig, skal registreres af det personale, som har foretaget indgrebet, og indberettes til personalelederen.

Personalelederen skal sørge for, at alle indberetninger bliver sendt videre til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for tilbuddet til den pågældende person og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet. Har indgrebet fundet sted på et kommunalt eller regionalt tilbud, skal personalelederen endvidere orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.

Personalelederen skal jævnligt orientere personens pårørende, fremtidsfuldmægtige, værge eller anden repræsentant om, hvilke indgreb der er foretaget over for personen.

Indberetning til kommunalbestyrelsen har til formål at gøre opmærksom på, hvor mange magtanvendelser, der foretages over for den enkelte borger, med henblik på at foretage en løbende vurdering af, om der skal foretages en ændring af kommunalbestyrelsens hjælp og indsatser over for borgeren, samt til brug for kommunalbestyrelsens driftsorienterede tilsyn. Indberetning til tilsynet har til formål at skabe grundlag for tilsynets vurdering af det enkelte botilbud. Således skal tilsynet påse, om indberetningerne af magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

Det frie valg på ældreområdet

Vi er alle forskellige, og vi skal derfor have et samfund med flere valgmuligheder og større selvbestemmelse. Jeg mener, det er vigtigt med både kommunale og private leverandører i ældreplejen, så den enkelte ældre får mulighed for at vælge den velfærd og den service, som passer bedst til den enkeltes livssituation.

Uanset om man vælger et kommunalt eller privat tilbud, så er det afgørende, at man kan forvente den hjælp og omsorg, som man har behov for og krav på. Det er derfor en helt grundlæggende forudsætning for det frie valg i ældreplejen, at også de private leverandører lever op til de krav til service og kvalitet, som stilles i vores ældrepleje.

Jeg mener generelt, vi kan have tillid til samarbejdet mellem de private leverandører og kommunerne, når de i fællesskab skal varetage omsorgen for og plejen af vores ældre. Jeg mener, at det rigtige er at støtte op om kommuner og private leverandører samt deres medarbejdere og leders frihed til selv at sætte rammerne for samarbejdet i dagligdagen og for de løbende udfordringer, der kan opstå. Det kan f.eks. være i forhold til personaleledelse og kommunikation mellem ældre, medarbejdere, pårørende, ledelse og kommune. Jeg tror på, at det også er i dette fælles rum, at de gode, lokale og langtidsholdbare løsninger kan findes.

Jeg mener overordnet set ikke, at indgriben og lovgivning fra centralt hold nødvendigvis er løsningen på alle problemer. Regeringen vil gennemføre en omfattende frisættelse af den offentlige sektor og grundlæggende forandre den måde, vores velfærd i dag styres, dokumenteres, kontrolleres og leveres på – og frisættelsen starter på ældreområdet. Regeringen vil med sit forslag til en ny ældrelov fremlægge en lovgivning med få klare værdier, der skal skabe bedre rammer for en alderdom med livsglæde og tid til nærvær og omsorg. Vi har derved også tillid til, at man lokalt har frihed under ansvar til at sikre den faglige og menneskelige kvalitet i ældreplejen, som vi selvfølgelig alle skal kunne forvente.

Med venlig hilsen
Mette Kiergaard
Ældreminister